

I

(Rezolucje, zalecenia i opinie)

OPINIE

KOMITET REGIONÓW

88. SESJA PLENARNA W DNIACH 27 I 28 STYCZNIA 2011 R.

Opinia perspektywiczna Komitetu Regionów „Lokalne systemy żywnościowe”

(2011/C 104/01)

KOMITET REGIONÓW jest zdania, że:

- Lokalne systemy żywnościowe wspierają lokalną i regionalną gospodarkę. Systemy te mają olbrzymie znaczenie na obszarach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Systemy te są bodźcem do wykorzystania potencjału lokalnego i czynnikiem poprawy wizerunku regionów mało znanych i często zaniedbanych.
- Krótkie kanały dystrybucji zwiększają interakcje między konsumentami i producentami. Pozwalają na budowanie stosunków opartych na zaufaniu oraz na natychmiastową identyfikowalność produktów przez konsumentów. Zapewniają one również podstawowy poziom niezależności żywnościowej.
- Lokalne systemy żywnościowe przynoszą korzyści środowiskowe dzięki systemom bardziej zrównoważonej produkcji.
- Komisja Europejska powinna zatem:
 1. zaproponować, aby państwa członkowskie rozważyły określenie celów dotyczących rozwoju lokalnych systemów żywnościowych we własnej strategii rozwoju obszarów wiejskich, których osiągnięcia miałyby się podjąć władze lokalne i regionalne z pomocą UE i władz krajowych;
 2. przyjąć definicje „lokalnych produktów żywnościowych” i „lokalnych systemów żywnościowych” oraz wprowadzić nowe oznakowanie i określić wspólny symbol i identyfikację systemu w przypadku produktów lokalnych, które należy dodać do rozporządzenia w sprawie polityki dotyczącej jakości produktów rolnych UE;
 3. stworzyć program bezpośredniego wprowadzania do obrotu zarejestrowanych produktów lokalnych, który realizowałyby państwa członkowskie na szczeblu władz lokalnych i regionalnych;
 4. zbadać, czy art. 26 dyrektywy 2004/18/WE w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych można by zmienić w taki sposób, by „produkcja lokalna” mogła być standardowym kryterium wyboru w przetargach dotyczących dostaw żywności na przykład do szkół, domów opieki i obiektów publicznych.

Sprawozdawca: Lenie DWARSHUIS-VAN DE BEEK (NL/ALDE), członek Rady Wykonawczej Prowincji Holandii Południowej

KOMITET REGIONÓW

I. WYZWANIA I CELE

Uznając, że temat sprawozdania „Lokalne systemy żywnościowe” należy postrzegać w szerszym kontekście, pragnie podkreślić, że:

Żywność i rolnictwo w kontekście strategii „UE 2020”

1. Świat stoi obecnie wobec bardzo różnorodnych, ogromnych wyzwań, takich jak szybki wzrost liczby ludności, większe możliwości wydatkowania środków i zmiana klimatu.

2. Wyzwaniom tym towarzyszy zagrożenie niedoborem żywności, paszy, energii uzyskiwanej z paliw kopalnych, surowców, włókien i świeżej wody, zagrożenie postępującym wyjaławianiem się gleb i utratą różnorodności biologicznej oraz coraz większym niebezpieczeństwem niewydolności rynku finansowego, nierównowagi politycznej i konfliktów zbrojnych.

3. Na bezpieczeństwo żywnościowe ma ponadto wpływ ogólnoswiatowe zjawisko przemieszczania się ludności z obszarów wiejskich do miast, zwiększenie wydajności produkcji żywności na obszarach produkcji rolnej wszędzie na świecie, zmiana obszarów przyrodniczych w nowe obszary produkcji rolnej, rozwój nowych rodzajów produkcji oraz utrata obszarów produkcji żywności wskutek zastąpienia jej produkcją biopaliw i rozrostu miast.

4. Ocenia się, że na świecie lokalnie produkuje się i sprzedaje ok. 80 % żywności. W Unii Europejskiej odsetek ten wynosi około 20 %.

Europejski model rolnictwa

5. Nie istnieje jeden europejski model w rolnictwie – model jest złożony, a jego różnorodność jest istotną zaletą.

6. Aby jak najlepiej wykorzystać model pluralistyczny, trzeba wzmocnić powiązania między rolnictwem a oczekiwaniami konsumentów, podobnie jak powiązania między produkcją rolną a rynkami lokalnymi, regionalnymi i międzynarodowymi.

7. W modelu pluralistycznym lokalny system żywnościowy jest kluczowym aspektem, który jak dotąd nie został jeszcze w wystarczającym stopniu uwzględniony i który należy wspierać w sposób profesjonalny, strukturalny i innowacyjny.

Cele europejskie dotyczące rolnictwa

8. Głównym zadaniem rolnictwa europejskiego jest produkcja żywności i zaopatrzenie w nią ludności w państwach członkowskich, przy zapewnieniu uczciwej konkurencji i ochrony środowiska, jak też przy spełnianiu pozostałych wymogów jakości, bezpieczeństwa żywności i przystępnych cen.

9. W przyszłości rolnictwo i zaopatrzenie w żywność muszą zużywać mniej wody i energii ze źródeł kopalnych oraz mniej nawozów i środków ochrony roślin, cechować się większą dywersyfikacją i lepiej wykorzystywać komplementarność uprawy, hodowli i gospodarki odpadami organicznymi oraz wytwarzania prądu szczytkowego i energii odnawialnej.

10. Producenci powinni być w stanie uzyskać odpowiedni dochód z produkcji, lecz obecny system nie zapewnia równowagi sił w łańcuchu dostaw żywności ani odpowiedniego poziomu cen żywności i marż.

11. Wspólna polityka rolno po 2013 r. musi w bardziej zrównoważonym stopniu wspierać zatrudnienie i utrzymanie działalności rolniczej na wszystkich gruntach ornych Europy, a jednocześnie zwracać szczególną uwagę na obszary w trudnej sytuacji, w tym na obszary podmiejskie. Z tego względu położenie nacisku na aspekt terytorialny w nowych priorytetach dla WPR w perspektywie 2020 r. proponowanych przez Komisję zasługuje na pozytywną ocenę.

12. Rozwój lokalnych systemów żywnościowych ma szczególne znaczenie dla władz lokalnych i regionalnych. Władze lokalne i regionalne odgrywają ważną rolę dzięki temu, że określają zrównoważony rozwój gospodarki wiejskiej, zachęcają do działań w tej dziedzinie i wspierają je, a tym stwarzają warunki sprzyjające powstawaniu lokalnych systemów żywnościowych.

II. KORZYŚCI WYNIKAJĄCE Z LOKALNYCH SYSTEMÓW ŻYWNOCIOWYCH

Wskazuje, że:

Korzyści gospodarcze wynikające z lokalnych systemów żywnościowych

13. Temat lokalnych systemów żywnościowych ma bardzo duże znaczenie i wykracza poza jedynie plasowanie nowego asortymentu europejskich produktów lokalnych, oprócz produktów wprowadzonych już do powszechnie znanych systemów jakości.

14. Lokalne systemy żywnościowe wspierają lokalną i regionalną gospodarkę, ponieważ zapewniają zatrudnienie w rolnictwie i produkcji żywności, w tym w przetwórstwie, dystrybucji, działalności związanej z wprowadzaniem do obrotu i w sprzedaży oraz usługach. Systemy te mają olbrzymie znaczenie na oddalonych obszarach wiejskich, obszarach podmiejskich, górskich, obszarach w trudnej sytuacji i obszarach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji. Systemy te są bodźcem do wykorzystania potencjału lokalnego i czynnikiem poprawy wizerunku regionów mało znanych i często zaniedbanych.

15. W porównaniu do zwyczajowych kanałów dystrybucji, gdy dochody są wydawane lokalnie na lokalnie produkowaną żywność, pozostają one w regionie i wywierają silny efekt mnożnikowy (współczynnik rzędu 3) na regionalne dochody społeczności.

16. Inwestycje w lokalne systemy żywnościowe spowodowałyby ożywienie gospodarcze na obszarach znajdujących się w niekorzystnej sytuacji, lepsze dochody producentów lokalnych, większą współpracę między zainteresowanymi stronami, ożywienie przedsiębiorczości, lepsze otwarcie na rynki lokalne, większe zatrudnienie, niższe koszty i utrzymanie lokalnych usług i dostaw.

Korzyści społeczne wynikające z lokalnych systemów żywnościowych

17. Krótkie kanały dystrybucji zwiększają interakcje między konsumentami i producentami oraz ich wiedzę o drugiej stronie i wzajemne zrozumienie. Dzięki osobistej znajomości producentów przez konsumentów pozwalają na budowanie stosunków opartych na zaufaniu oraz na natychmiastową identyfikowalność produktów. Zapewniają one również podstawy poziom niezależności żywnościowej.

18. Oferowanie lokalnych produktów: autentycznych, tradycyjnych, oryginalnych, zrównoważonych, sezonowych lub o innych cenionych lokalnie cechach przyczynia się do spójności społecznej, krzewi poczucie wspólnoty oraz zachęca społeczność do zachowań przyjaznych dla środowiska naturalnego. Miejsca sprzedaży produktów lokalnych, takie jak stoiska sprzedaży bezpośredniej lub place targowe są często ogniwem procesu włączenia społecznego i integracji zawodowej dla konsumentów, producentów i sprzedawców.

19. Zgodnie z filozofią ruchu Slow Food dotyczącą społeczności zrównoważonej żywności (Sustainable Food Communities) konsumenci mają podstawowe prawo do lokalnie produkowanej, smacznej i zdrowej żywności. Ruch ten uważa również, że społeczności te powinny być połączone w globalną sieć. Szybki dostęp do świeżych produktów w ramach sprzedaży produktów lokalnych przyczynia się do poprawy zdrowia publicznego dzięki różnicowaniu odżywiania i zachowaniu wszystkich walorów organicznych produktów żywnościowych (walory te zmniejszają się w systemach długoterminowej konserwacji).

20. W zapewnieniu światowego bezpieczeństwa żywnościowego pomaga utrzymanie lokalnych zdolności do produkcji

żywności w krajach uprzemysłowionych. Na rozrastających się obszarach metropolitalnych zapewnienie zdolności do zaspokojenia popytu na żywność wymagałoby rozwoju lokalnej, a nawet miejskiej produkcji żywności.

Korzyści środowiskowe wynikające z lokalnych systemów żywnościowych

21. Lokalne systemy żywnościowe przynoszą korzyści środowiskowe dzięki systemom bardziej zrównoważonej produkcji, ograniczeniu zewnętrznych czynników związanych z transportem („food miles” czyli odległość, jaką żywność musi pokonać od producenta do konsumenta) oraz możliwościom utworzenia systemów obiegowych opartych na odpadach organicznych, pozostałościach i energii odnawialnej.

22. Każdy środek spożywczy ma pewną liczbę „food miles” powodujących emisje dwutlenku węgla i wynikających z transportu między obszarem produkcji lokalnej a konsumentem. Dotyczy to zarówno żywności świeżej, jak i (składników) żywności przetworzonej. Lokalne systemy żywnościowe przyczyniają się do obniżenia liczby „food miles” przypadających na daną społeczność.

23. Najlepiej by było, gdyby lokalny produkt żywnościowy miał niższy ślad węglowy niż podobny produkt pochodzący z przywozu. Ślad węglowy można obliczyć za pomocą analizy cyklu życia produktu.

24. Producenci częściej uzależniają unikalne cechy produktu od oczekiwań konsumentów, gdy działają w lokalnym systemie żywnościowym. Unikalne cechy produktu mogą dotyczyć warunków zrównoważonej produkcji, produkcji ekologicznej lub towarzyszących usług związanych ze środowiskiem naturalnym.

25. Stworzenie lokalnych rynków zbytu dla produktów żywnościowych produkowanych w bardzo małych ilościach lub mających specyficzne wartości smakowe może przyczynić się do zachowania różnorodności biologicznej i rozwoju znikających odmian owoców i warzyw oraz wymierających gatunków zwierząt.

26. Lokalne systemy żywnościowe mogą być obecnie powiązane z systemami gospodarki obiegowej i innymi wyzwaniem regionalnymi, takimi jak gospodarka odpadami organicznymi, gospodarka wodna, ponowne wykorzystanie pozostałości poprodukcyjnych – takich jak ciepło – oraz energia odnawialna.

Wady łańcucha dostaw żywności

27. Lokalne systemy żywnościowe mogą pomóc w zapewnieniu rolnikom godziwych dochodów i przywróceniu równowagi sił w łańcuchu dostaw żywności. Ponieważ globalizacja i większa koncentracja dystrybucji żywności spowodowały różnicę pomiędzy wzrostem kosztów produkcji (3,6 % rocznie od 1996 r.), wzrostem cen dla konsumentów (3,3 % rocznie) i wzrostem cen dla rolników (2,1 % rocznie), należy pozytywnie oceniać systemy, które zwiększają siłę negocjacyjną rolników, takie jak krótkie łańcuchy dystrybucji.

Obecna polityka mająca znaczenie dla produktów lokalnych

28. Polityka Unii Europejskiej dotycząca jakości produktów rolnych obejmuje kryteria dotyczące systemów jakości, które umożliwiają producentom rejestrację chronionej nazwy pochodzenia (CHNP), chronionego oznaczenia geograficznego (CHOG), gwarantowanych tradycyjnych specjalności (TSG) lub gwarantowanego rolnictwa ekologicznego (OF). W przypadku tych kategorii produktów wydano oznakowania. Oznakowania te można stosować wyłącznie w przypadku produktów zarejestrowanych w trosce o wsparcie celów sprzedaży i pomoc w ochronie marek. Produkty są zazwyczaj dystrybuowane w znacznych ilościach kilkoma kanałami na kilku rynkach.

29. Regiony, które obecnie analizują swoje tradycyjne, gastronomiczne i rolnicze wartości, doliczają się kilkudziesięciu, a nawet kilkuset produktów lokalnych, które można by włączyć do profesjonalnego lokalnego systemu żywnościowego, lecz które nie mogą uzyskać rejestracji CHNP, CHOG, TSG lub OF albo jej nie potrzebują, chociaż mogłyby rozwijać się w tym kierunku. Pożądane byłyby dodatkowe ramy wsparcia produktów lokalnych.

III. ZALECENIA POLITYCZNE

Stwierdza, że:

Poprzednie porady dotyczące lokalnych produktów żywnościowych

30. Zalecenia dotyczące lokalnych produktów żywnościowych przedstawiono wcześniej w opinii Komitetu Regionów z dnia 18 września 1996 r. pt. „Promoting and protecting local products – a trump-card for the regions” [Wspieranie i ochrona produktów lokalnych – atut regionów] ⁽¹⁾ i większość z nich jest nadal aktualna.

31. Wyraża głębokie ubolewanie, że wnioski ustawodawcze Komisji Europejskiej dotyczące jakości produktów rolnych są dalekie od pierwotnych propozycji w odniesieniu do dwóch kwestii istotnych dla Komitetu Regionów związanych z promocją produktów lokalnych: etykietowania produktów rolnictwa górskiego oraz bezpośredniej sprzedaży przez drobnych producentów na rynkach lokalnych.

Definicje

32. Potrzebna jest wspólna definicja „lokalnego produktu żywnościowego”. Ponieważ cała żywność jest produkowana lub przetwarzana lokalnie, trzeba określić jej charakterystykę i wyróżniające ją cechy. Muszą one być jasne i proste, aby uniknąć złożonych procedur rejestracji i kontroli.

33. Lokalny produkt żywnościowy:

- 1) jest produkowany lokalnie/regionalnie;
- 2) przyczynia się do realizacji lokalnej/regionalnej strategii rozwoju obszarów wiejskich;
- 3) jest sprzedawany konsumentowi za pośrednictwem możliwie jak najkrótszego, najbardziej racjonalnego i efektywnego

łańcucha – łańcucha składającego się z nie większej liczby ogniw niż: a) producent lub lokalna organizacja producentów, b) podmiot lub spółdzielnia podmiotów odpowiedzialnych za wzajemne dopasowanie podaży i popytu oraz c) konsument;

- 4) może być sprzedawany w lokalnym sklepie detalicznym lub na placu targowym na podstawie lokalnej umowy, lecz nie może być sprzedawany – z oznakowaniem żywności lokalnej – do centralnego punktu skupu detalicznego;
- 5) jest skierowany do konsumentów jako produkt o unikalnych cechach, takich jak smak, świeżość, wysoka jakość, uwarunkowania kulturowe, tradycja lokalna, specjalność lokalna, dobrostan zwierząt, wartość środowiskowa, aspekty zdrowotne lub warunki zrównoważonej produkcji;
- 6) jest sprzedawany jak możliwie jak najbliżej klienta, w sposób jak najbardziej racjonalny i efektywny – odległość może różnić się w zależności od produktu, regionu i sytuacji, lecz kwestia ta sprowadza się do jednego zasadniczego pytania: czy punkt sprzedaży jest najbliższym punktem, do którego dostęp ma konsument (odległość ta może wahać się w przedziale od 1 km do ponad 50 km);

7) jest połączony z lokalnym systemem żywnościowym.

34. Krótki łańcuch, o którym mowa powyżej, można scharakteryzować następująco:

- Producenci jako konsumenci, czyli konsumenci uprawiają własne produkty.
- Partnerstwa producentów i konsumentów, w którym przypadku konsumenci dzielą z producentem (producentami) ryzyko i korzyści związane z produkcją, a bezpośrednią sprzedaż produktu reguluje pisemna umowa.
- Producenci sprzedają produkty bezpośrednio konsumentom bez wstępnej umowy między tymi dwiema kategoriami podmiotów, jak w przypadku sprzedaży na targowiskach dla rolników, na organizowanych regularnie lub okazjonalnie targach lokalnych na placach targowych i w gospodarstwach rolnych.
- Producenci prowadzą sprzedaż za pośrednictwem lokalnych punktów sprzedaży lub za pomocą wspólnych mechanizmów zbytu, w tym za pośrednictwem nowych mediów, takich jak internetowe portale sprzedaży online, co umożliwia bardziej bezpośrednią lub łatwiejszą dostawę produktów do konsumentów końcowych niż za pomocą tradycyjnych kanałów.

35. Lokalny system żywnościowy:

- 1) jest systemem łączącym przedsiębiorstwo z konsumentem;
- 2) obejmuje produkty, które są wytwarzane lokalnie w regionie pochodzenia lub w regionie, który należy do spółdzielni regionów pochodzenia;

⁽¹⁾ CdR 54/96 fin.

3) jest zbiorem wzajemnie powiązanych procesów, łączącym producentów z a) konsumentami i b) społeczeństwem, tj. środowiskiem i gospodarką regionalną;

4) składa się z kilku elementów na kilku poziomach, od poziomu gospodarstwa rolnego do poziomu międzyregionalnego, oraz obejmuje produkcję i przetwórstwo żywności, wprowadzanie do obrotu i promocję, tworzenie marek i oznakowanie, zaangażowanie konsumentów i społeczeństwa, dostawę towarzyszących dóbr publicznych, dystrybucję i transport, działania związane z ochroną zdrowia i bezpieczeństwem żywności, gospodarkę odpadami, aspekty dotyczące energetyki oraz szkolenia i edukację.

Wprowadzenie i rozwój lokalnego programu żywnościowego i lokalnych systemów żywnościowych

36. W przyszłych strategicznych wytycznych dotyczących rozwoju obszarów wiejskich Komisja Europejska mogłaby zaproponować, aby państwa członkowskie rozważyły określenie celów dotyczących rozwoju lokalnych systemów żywnościowych we własnej strategii rozwoju obszarów wiejskich, których osiągnięcia miałyby się podjąć władze lokalne i regionalne z pomocą UE i władz krajowych.

37. Lokalnemu systemowi żywnościowemu najlepiej służy podejście partnerskie, a zatem należy wspierać ustanawianie partnerstw, w tym z udziałem konsumentów.

38. Lokalny system żywnościowy można z powodzeniem rozwinąć wyłącznie wówczas, gdy potraktuje się go w sposób bardziej całościowy i zintegrowany, jako część szeroko rozumianych procesów rozwoju lokalnego lub regionalnego, oraz gdy stanowi on integralną część proaktywnej polityki władz lokalnych i regionalnych, w tym polityki planowania przestrzennego. Aby pomóc władzom lokalnym i regionalnym w tym zakresie, należałoby opracować wzorcową strategię i wzorcowy plan działania. System ten mógłby obejmować strategię zarządzania gruntami w strefach najbardziej narażonych na presję wynikającą z rozwoju miast, aby ułatwić start nowym producentom.

39. Władze lokalne i regionalne mogłyby również odpowiadać za zatwierdzanie rejestracji lokalnych produktów żywnościowych i zezwalać na stosowanie logo „Produkt lokalny” oraz prowadzić działania w zakresie monitorowania. Mogłyby wykonywać te zadania w ścisłej współpracy z regionalnymi zainteresowanymi stronami, na przykład z grupą LEADER, organizacją rolników lub izbą handlową. Wyniki mogłyby być przekazywane, monitorowane i aktualizowane przez Europejską Sieć na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich.

40. Niezależny system monitorowania powinien uwzględniać następujące zasady:

— Ocena wymogów stosowanych w systemie przyznawania znaków jakości produktów lokalnych powinna obejmować

zarówno produkt, jak i wytwarzające go przedsiębiorstwo rolne i najlepiej byłoby, aby była ona dokonywana przez komisję regionalną.

— Pomoc techniczna i informacje dla producentów na temat możliwości handlowych i warunków technicznych przystępowania do systemów.

— Kontrole w formie ankiet powinny być prowadzone przez wiele lat, aby wszystkie produkty, przedsiębiorstwa i wszyscy partnerzy w łańcuchu dostaw podlegali regularnej inspekcji, także przy wsparciu stowarzyszeń konsumentów.

— Inspekcje mogłyby skutkować wykluczeniem produktu z systemu.

— Celowe wprowadzenie konsumenta w błąd powinno być uznawane za wykroczenie.

41. Na rynku wewnętrznym należy zapewnić ochronę własności intelektualnej uznanych produktów, a państwa członkowskie powinny mieć obowiązek interwencji w razie potrzeby.

42. W przypadku rozwoju komercyjnego lub sprzeniewierzenia się renomie produktu należy umożliwić lokalnym produktom żywnościowym uzyskanie wyższego poziomu ochrony, który uzyskuje się dzięki rejestracji CHOG, CHNP, TSG lub OF.

Miary i narzędzia potrzebne na szczeblu UE

43. Z administracyjnego, finansowego i gospodarczego punktu widzenia zdecydowanie należałoby zaproponować nowy instrument europejski przeznaczony specjalnie do identyfikacji i wspierania lokalnych produktów żywnościowych.

44. Z punktu widzenia typologii środki, które należy podjąć, powinny odnosić się do:

— utworzenia sprzyjającego otoczenia, czemu służyłoby określenie ram prawnych, instytucjonalnych i politycznych oraz badania naukowe, szkolenie i edukacja;

— interwencji w łańcuchach dostaw przy użyciu takich narzędzi jak certyfikacja, wprowadzanie do obrotu, promocja, partnerstwa publiczno-prywatne i zamówienia publiczne;

— projektów pilotażowych lub poszerzenia zakresu poprzez wspieranie testów i inicjatyw w zakresie demonstracji oraz ich rozpowszechnianie i powielanie;

— finansowania z funduszy europejskich, krajowych, regionalnych lub lokalnych.

W związku z powyższym:

45. UE powinna przyjąć definicje „lokalnych produktów żywnościowych” i „lokalnych systemów żywnościowych”.

46. UE powinna wprowadzić nowe oznakowanie i określić wspólny symbol i identyfikację systemu w przypadku produktów lokalnych, które należy dodać do rozporządzenia w sprawie polityki dotyczącej jakości produktów rolnych. Stosowanie oznakowania UE opiera się na zasadzie dobrowolności. Znaki jakości istniejące w państwach członkowskich i regionach zachowują swą ważność i nadal można je wykorzystywać. Każde państwo członkowskie może również wprowadzać swe własne znaki jakości w obrębie swych regionów i jednostek podziału administracyjnego.

47. UE mogłaby się zwrócić do Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich o utworzenie internetowej bazy danych dotyczącej zarejestrowanych produktów.

48. UE mogłaby się zwrócić do Europejskiej Sieci na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich o utworzenie internetowej bazy danych dotyczącej istniejących lokalnych systemów żywnościowych, dzięki czemu zainteresowane strony mogłyby rejestrować najlepsze praktyki.

49. UE mogłaby stworzyć program bezpośredniego wprowadzania do obrotu zarejestrowanych produktów lokalnych, który realizowałyby państwa członkowskie na szczeblu władz lokalnych i regionalnych. System ten powinien obejmować wsparcie promocji lokalnych produktów żywnościowych i mógłby zostać umieszczony w ramach osi 1. drugiego filaru WPR, czyli w polityce rozwoju obszarów wiejskich.

50. UE mogłaby opracować środek pomagający władzom lokalnym i regionalnym, stowarzyszeniom producentów lub grupom stowarzyszeń producentów w uruchamianiu lokalnego systemu żywnościowego, łącznie ze wsparciem działań wymienionych w ramach zaproponowanych definicji, oraz ze związanymi z tym inwestycjami. Środek ten można by umieścić w ramach osi 1 lub 3 lub w ramach programów LEADER w polityce rozwoju obszarów wiejskich.

51. UE mogłaby również uwzględnić możliwości finansowania lokalnych systemów żywnościowych z innych funduszy, takich jak Europejski Fundusz Rozwoju Regionalnego, INTERREG, Europejski Fundusz Społeczny i programy ramowe w dziedzinie badań naukowych.

52. Cała produkcja i dystrybucja powinna odbywać się zgodnie z przepisami dotyczącymi żywności i obowiązkowymi uregulowaniami w zakresie higieny, aby zagwarantować bezpieczeństwo zdrowia i bezpieczeństwo

żywności. Ponieważ jednak lokalne produkty żywnościowe często nie są wytwarzane w środowisku przemysłowym lub za pomocą metod przemysłowych, wsparcie publiczne powinno wiązać się również z rozwiązaniami alternatywnymi.

Potencjał zamówień publicznych

53. Dzięki zamówieniom publicznym wytwarzane jest do 16 % produktu krajowego brutto UE. Art. 6 Traktatu ustanawiającego Wspólnotę Europejską (1997 r.) wymaga uwzględnienia wszystkich celów środowiskowych i społecznych we wszystkich politykach UE. Zamówienia publiczne mogą jednocześnie być zamówieniami zgodnymi z zasadami zrównoważonego rozwoju, jeżeli są wykorzystywane do wspierania szerszych celów społecznych, gospodarczych i środowiskowych w sposób zapewniający długoterminowe korzyści. Z tego punktu widzenia ogromną siłą nabywczą rządu można by wykorzystać jako dźwignię służącą rozwojowi lokalnych systemów żywnościowych.

54. Dyrektywa 2004/18/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 31 marca 2004 r. w sprawie koordynacji procedur udzielania zamówień publicznych na roboty budowlane, dostawy i usługi stanowi, że zasada swobodnego przepływu towarów musi być przestrzegana we wszystkich przypadkach, co oznacza, że nie można faworyzować lokalnych dostawców.

55. Dyrektywa dopuszcza jednak włączenie szczególnych warunków i kryteriów do zaproszenia do składania ofert dotyczących zamówień publicznych na dostawy, co może dotyczyć szczególnych aspektów i cech, takich jak świeżość lub warunki produkcji.

56. Możliwość ta pozwala na wybór dostawców lokalnych. Niemniej jednak uprasza się Komisję Europejską o zbadanie, czy art. 26 dyrektywy można by zmienić w taki sposób, by „produkcja lokalna” mogła być standardowym kryterium wyboru w przetargach dotyczących dostaw żywności na przykład do szkół, domów opieki i obiektów publicznych.

57. Wnosi się do Komisji o szerokie rozpowszechnienie informacji o istniejących już obecnie możliwościach.

58. Wnosi się do Komisji o wykorzystanie możliwości, jakie stwarza nowy akt o jednolitym rynku, aby sprecyzować i uprościć istniejące przepisy, by ułatwić ich stosowanie publicznym władzom lokalnym i ich lokalnym dostawcom.

Bruksela, 27 stycznia 2011 r.

Przewodnicząca
Komitetu Regionów
Mercedes BRESSO